

HİPERSENSİVİTE REAKSİYONLARI

Dr. Figen DOĞU
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
İmmünoloji ve Allerji Bilim Dalı

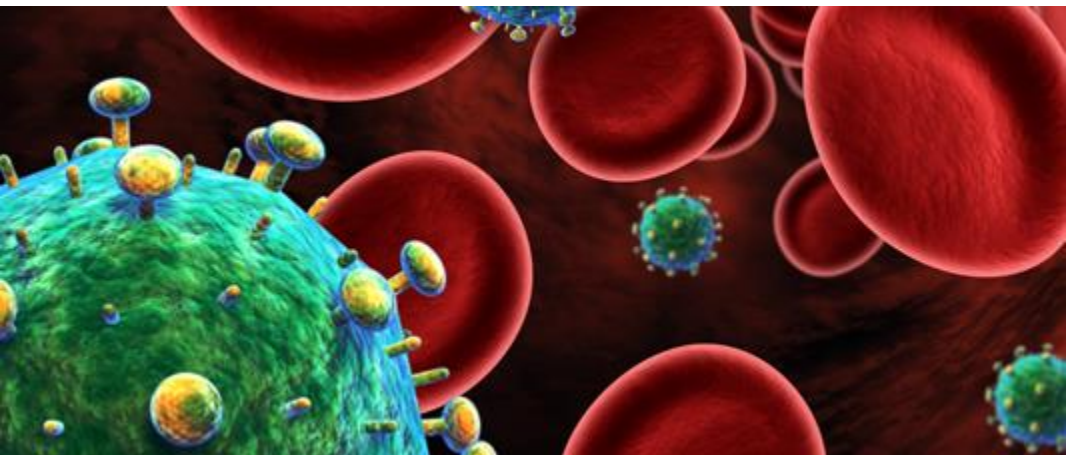
Hipersensivite

- Yabancı antijenlere aşırı veya uygunsuz immün yanıt
- Richet ve Portier ~ 100 yıl önce önceden duyarlanmış hayvanların sistemik antijen temasına verdikleri katastrofik yanıt
“anafilaksi”
- Gell & Coombs Klasifikasyonu-1963

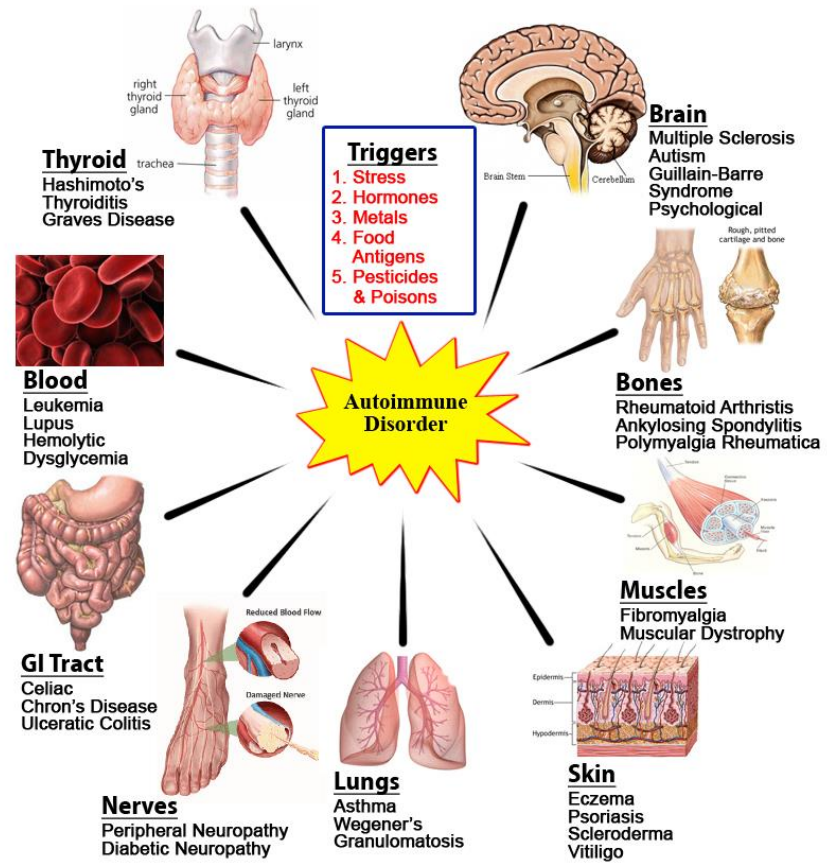

Otoimmün Hastalıklar

Allerjik Hastalıklar

Enfeksiyon Hastalıkları

Gell & Coombs Klasifikasyonu

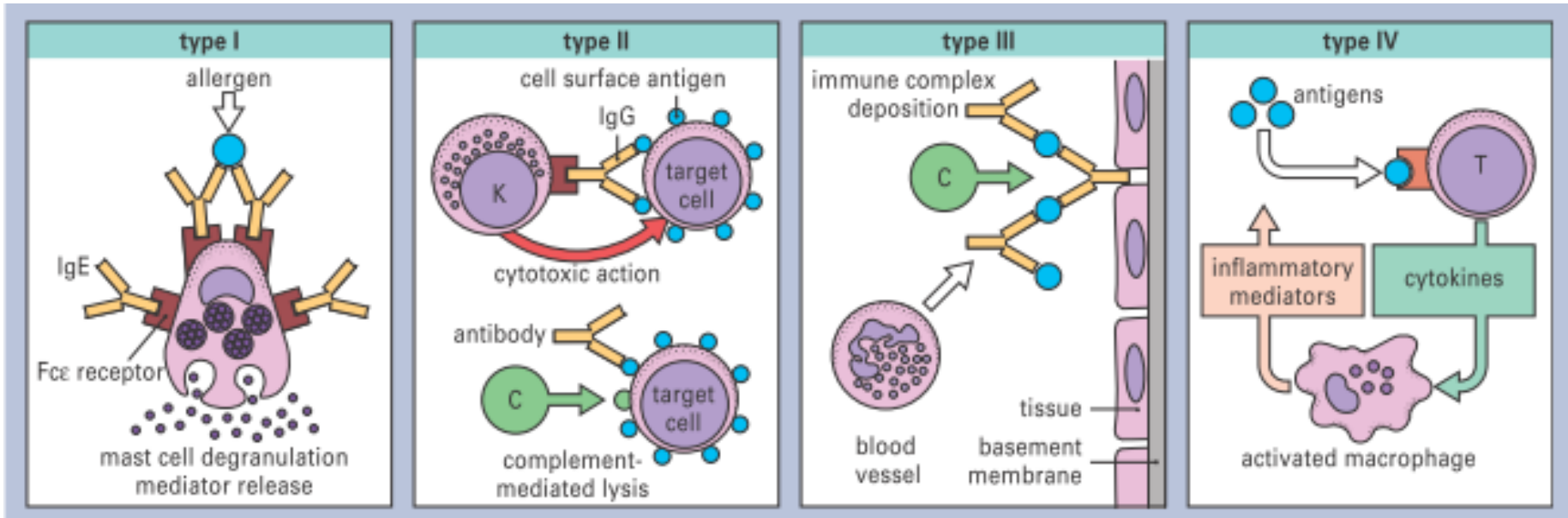
- Tip I Hipersensitivite- Erken aşırı duyarlılık reaksiyonları
- Tip II Hipersensitivite- Sitotoksik reaksiyonlar
- Tip III Hipersensitivite- İmmün kompleks

Antikor aracılı reaksiyonlar

- Tip IV Hipersensitivite- Geç aşırı duyarlılık yanıtı

T hücre aracılı reaksiyonlar

Gell & Coombs Klasifikasyonu

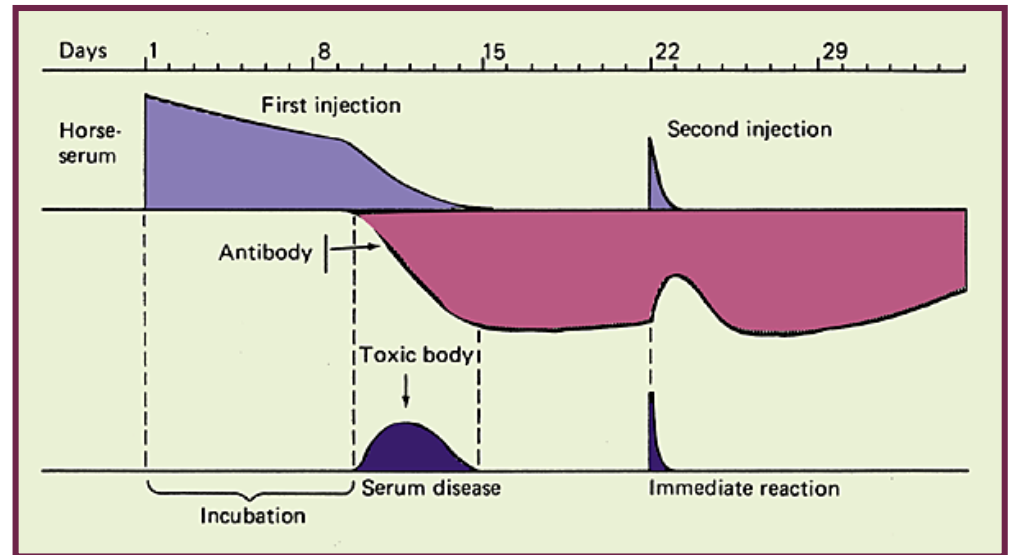
1906

Clemens von Pirquet

“Allergy” =
“altered reaction”

Serum hastalığı
Besin intoleransı
Arı allerjisi

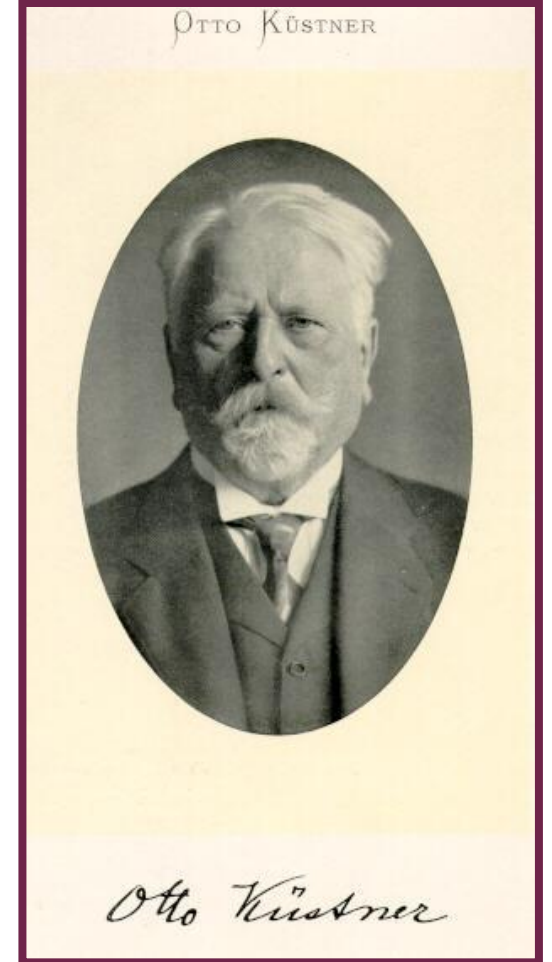
1921

Duyarlı kişilere
intradermal
balık ekstresi
enjeksiyonu

Eritem, ödem

1967

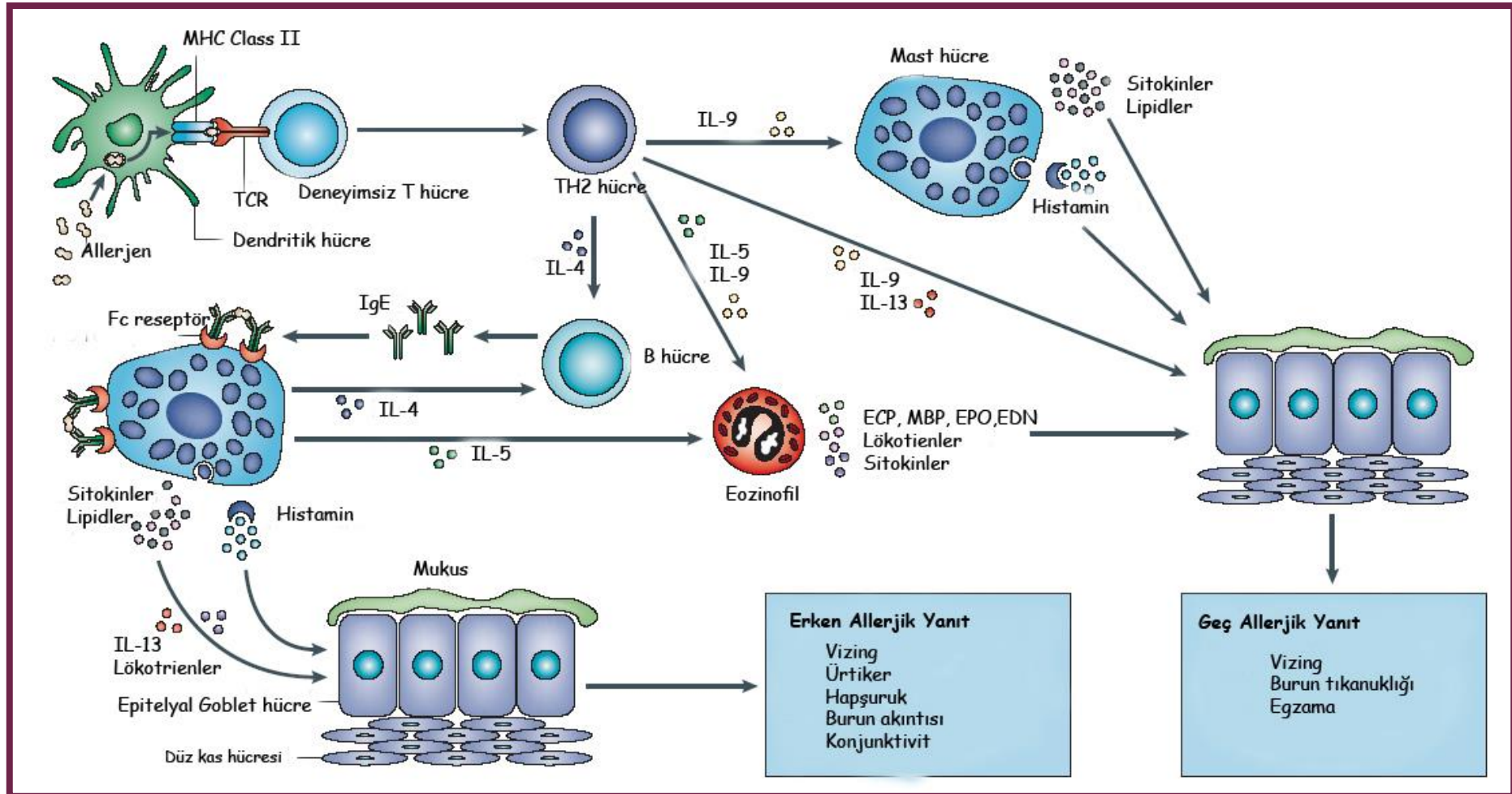
Ishizaka

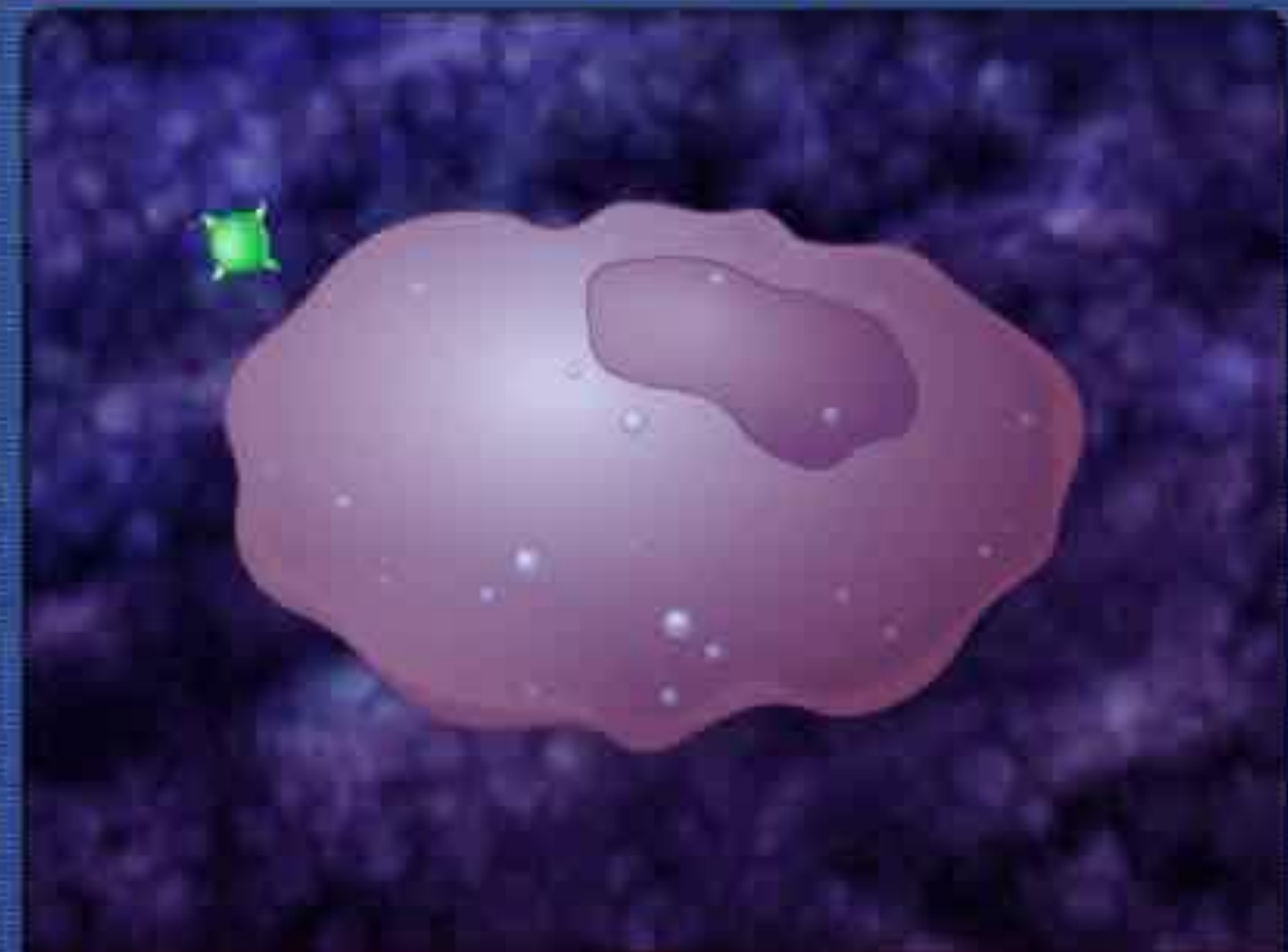

Tip 1 hipersensivite reaksiyonu

Tip I Hipersensivite

Play

Pause

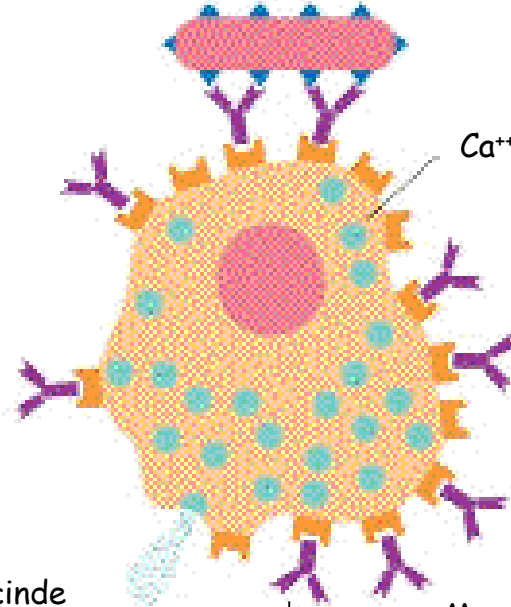
Audio

Text

Sensitization occurs when the antigen makes contact with some part of the body. The antigen is taken up, processed by antigen-presenting cells and presented on a Class II MHC to T-helper cells.

Antijen

Granül içinde hazır bulunan mediatörlerin açığa çıkması (histamin, heparin, Proteazlar, IL-8, vb)

Fosfolipaz

Fosfolipaz aktivasyonu

Membran PL'lerinden araşidonik asidin ortaya çıkışı

Araşidonik asit

Sikloksijenaz

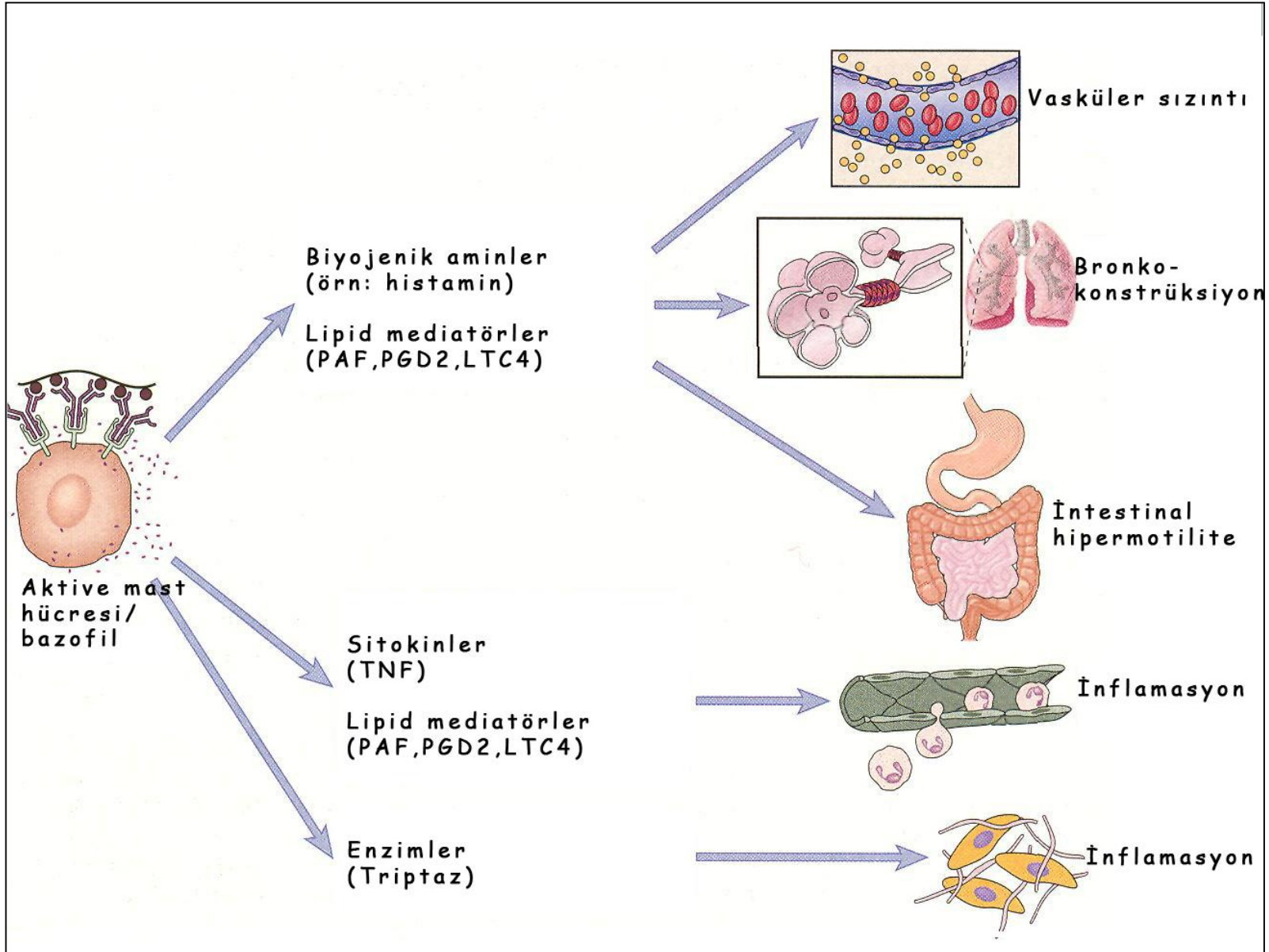
Lipoksijenaz

Prostoglandinler
tromboksan

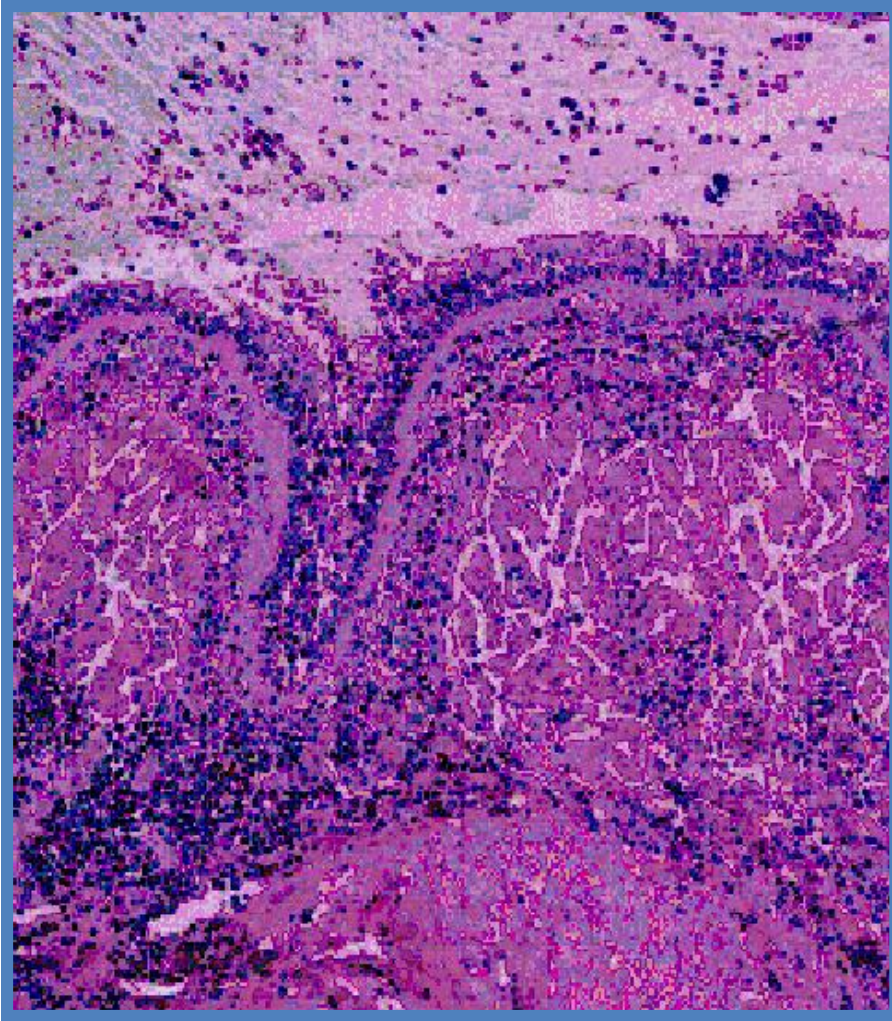
Lökotrienler
LTB4
LTC4
LTD4

Hazır mediatörler

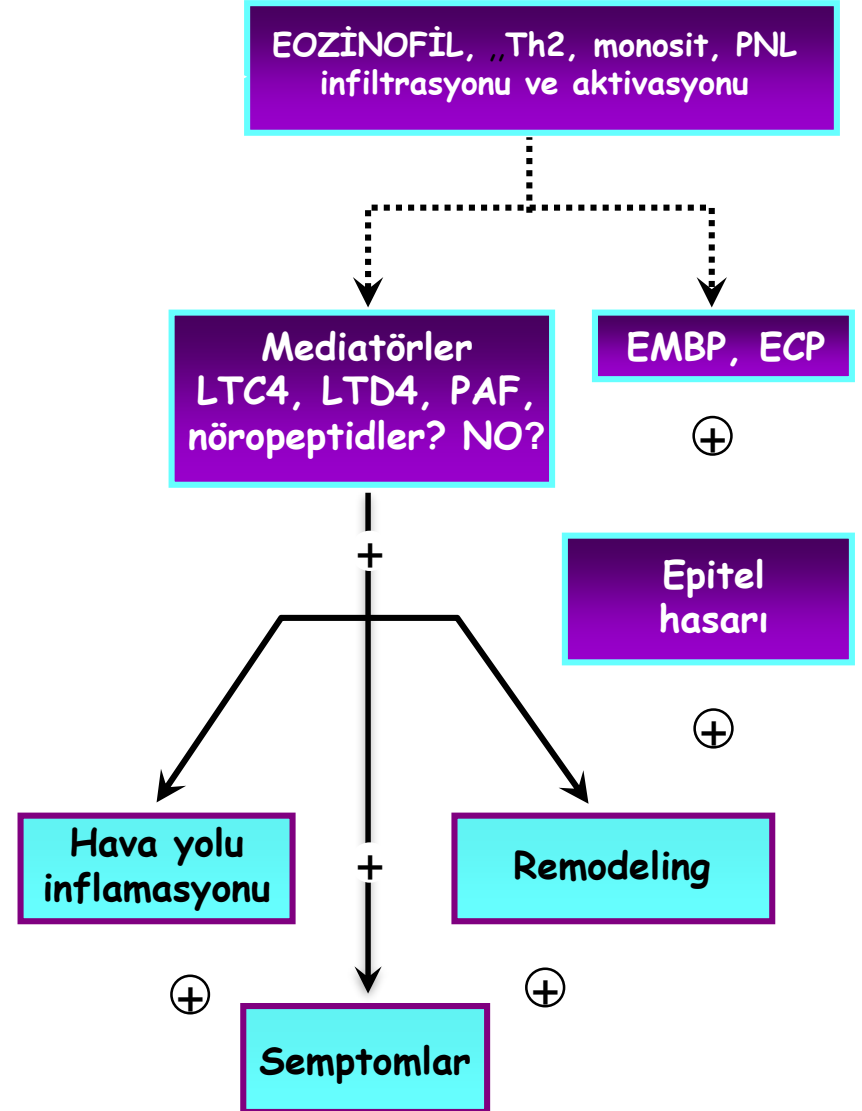
Yeni sentezlenen mediatörler

Erken reaksiyon

Geç reaksiyon

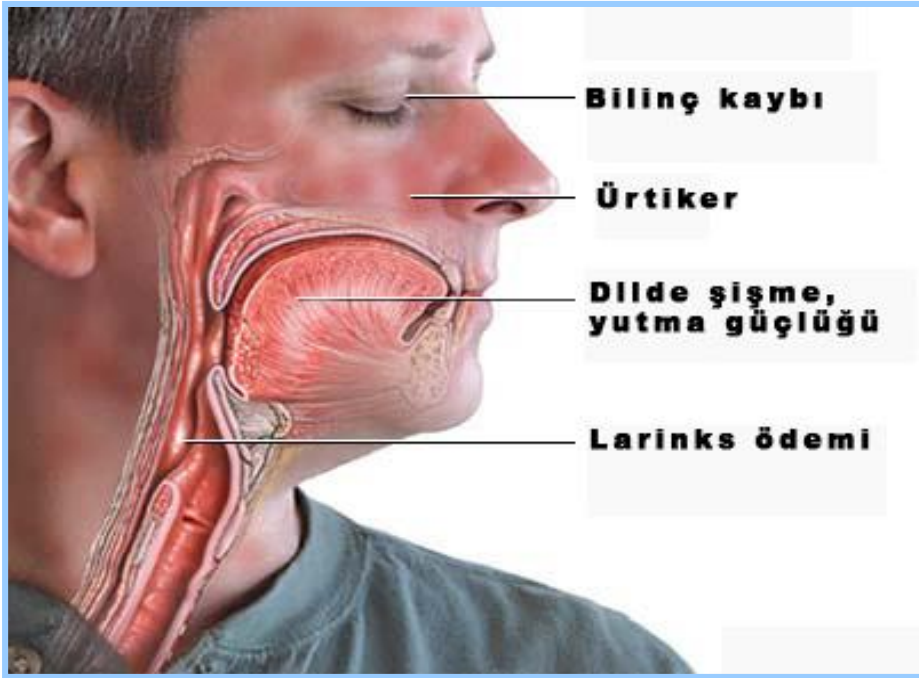
Tip I Hipersensivite

	Hastalık	Semptom
Solunum yolu mukozası	Allerjik rinit Astım	Burunda kaşıntı , hapşırık, öksürük, hırıltı, nefes darlığı
GIS mukozası	Besin allerjisi	Egzema, kusma , ishal, karın ağrısı
Deri	Ürtiker	Kaşıntı , döküntü
Sistemik	anafilaksi	Ürtiker, hipotansiyon, solunum sıkıntısı, GIS

Anafilaksi; klinik bulgular

- Ağız çevresi ve yüzde yanma, sıcaklık
- Boğazda ve göğüste daralma hissi
- Yaygın kaşıntı
- Ürtiker-anjioödem
- Korku
- Halsizlik

- Terleme, Flushing
- Hipotansiyon
- Solunum sıkıntısı-stridor-vizing
- Aritmi
- Karın ağrısı, kramplar, ishal
- Bilinç kaybı

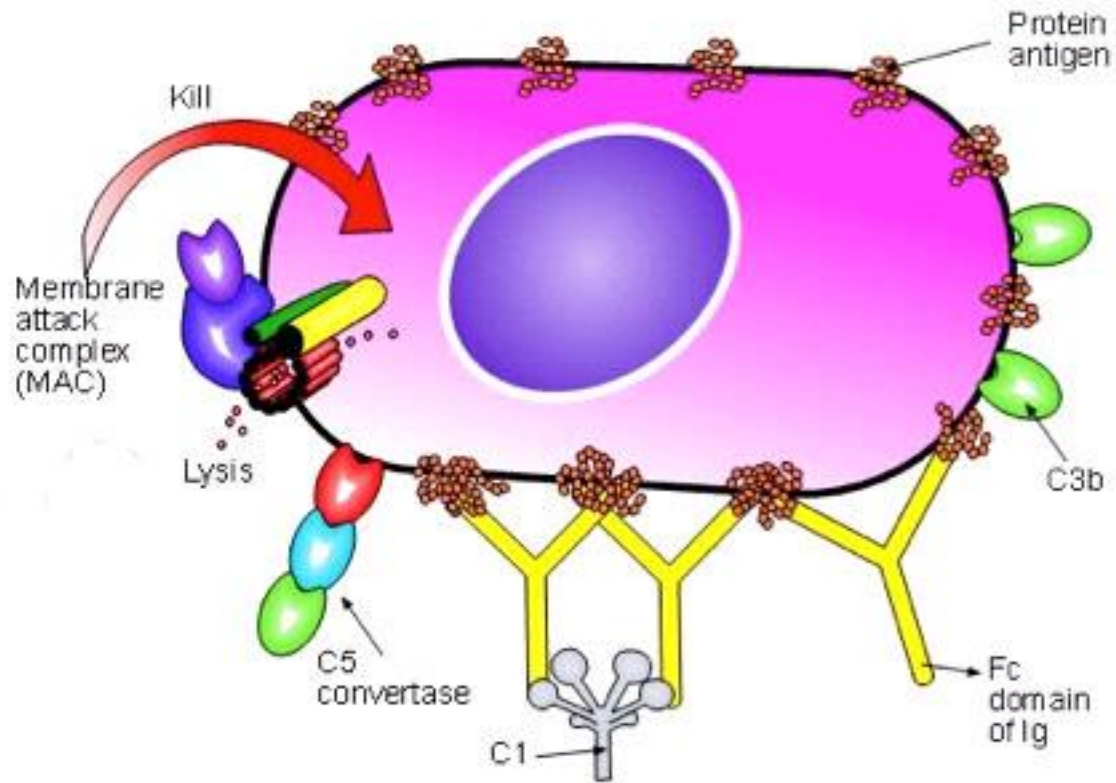

Tip II hipersensivite

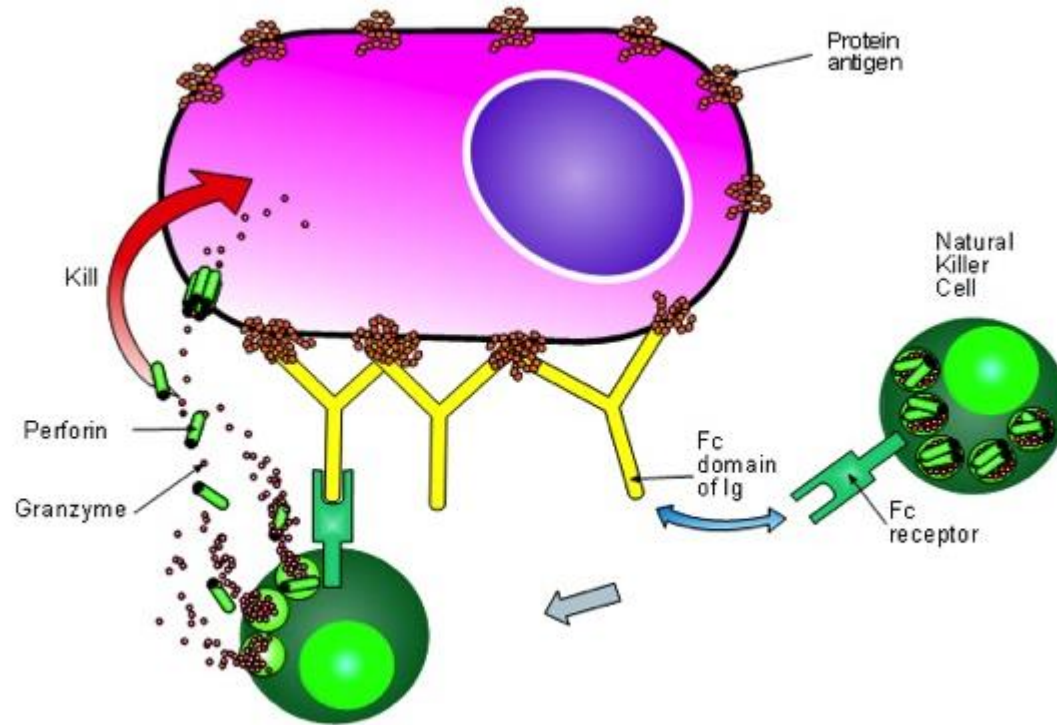
- Hedef hücre yüzeyindeki antijenlere karşı gelişmiş antikolar, kompleman aktivasyonu ve hücresel elementler rol oynar
  - Sitolitik (IIA)
  - Nötralizan (IIB)
  - Uyarıcı (IIC)

Tip II

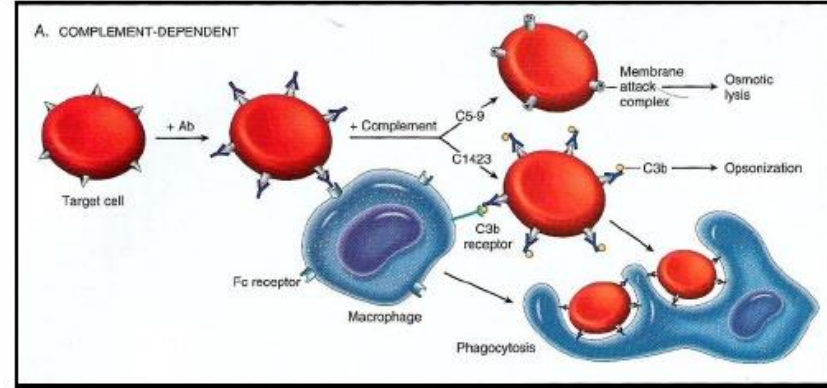
Tip II

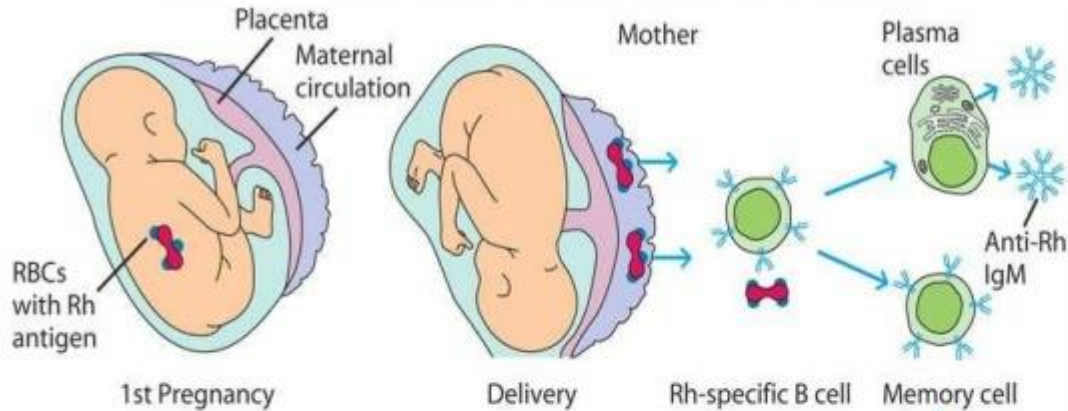
TİPII Hipersensivite

En sık eritrosit Antijenlerine karşı

- Yanlış kan tranfüzyonu
- Yenidoğan hemolitik anemisi
- Otoimmün hemolitik anemi
  - Sıcak ab(IgG)
  - Soğuk ab(IgM)
  - İlaçların indükledikleri
    - İlaç eritrosit yüzeyine bağlanır
    - İlaç-Ab eritrosit yüzeyine bağlanır
    - İlaç Th' ı stimüle eder self toleransı kırar

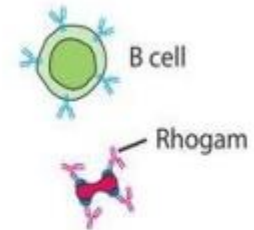

DEVELOPMENT OF ERYTHROBLASTOSIS FETALIS (WITHOUT RHOGAM)

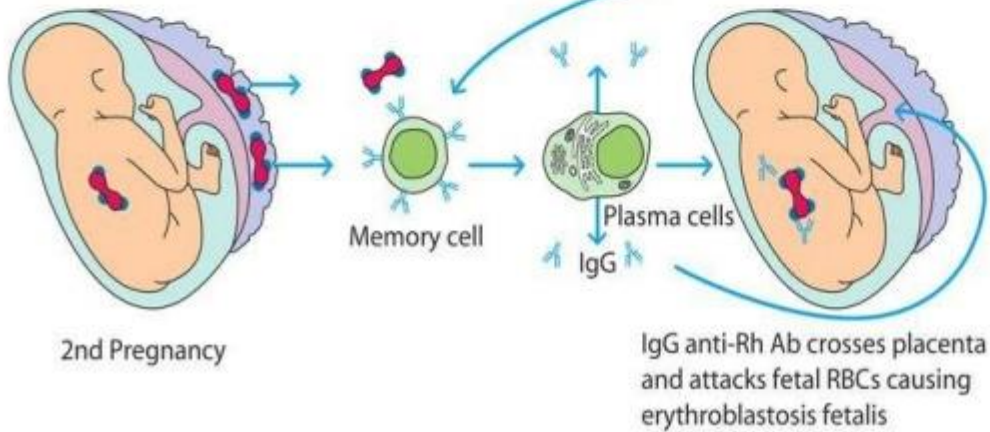

PREVENTION (WITH RHOGAM)

Mother (treated with Rhogam)

Prevents B-cell activation and memory cell formation

TIP II Hipersensivite

- Pemfigus
  - Desmosom proteinlerine karşı
- Bazal membrana karşı oluşan Ab (Goodpasture Sendromu) Glomerülonefritte IgG sınıfı Ab, alveolite neden olur
- Doku Ag'lerine karşı
  - Diabetes mellitus
  - Pankreas adacık hücrelerine karşı Ab

Tip IIB-Nötralizan

Antireseptör Ab (normal hücre reseptörlerine karşı gelişen antikorlarla)

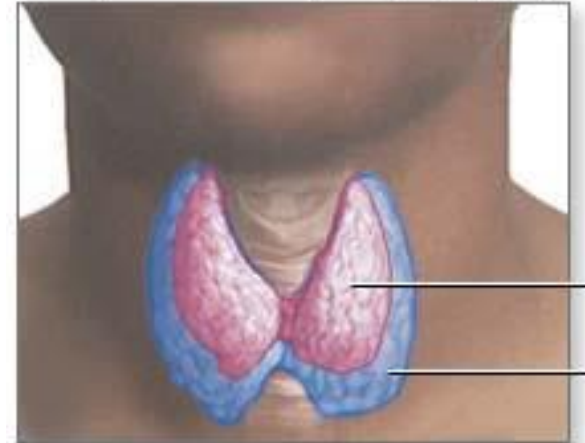
- Myastenia gravis (Ach reseptörüne karşı IgG otoantikorları)
- Lambert Eaton (Nöron üzerindeki iyon kanallarına karşı Ab)

Tip IIC-Uyarıcı

- Hücre reseptörüne karşı gelişmiş oto antikorun uyarıcı etki göstermesi
- Graves, TSH reseptörüne karşı gelişen uyarıcı antikorlar (LATS)

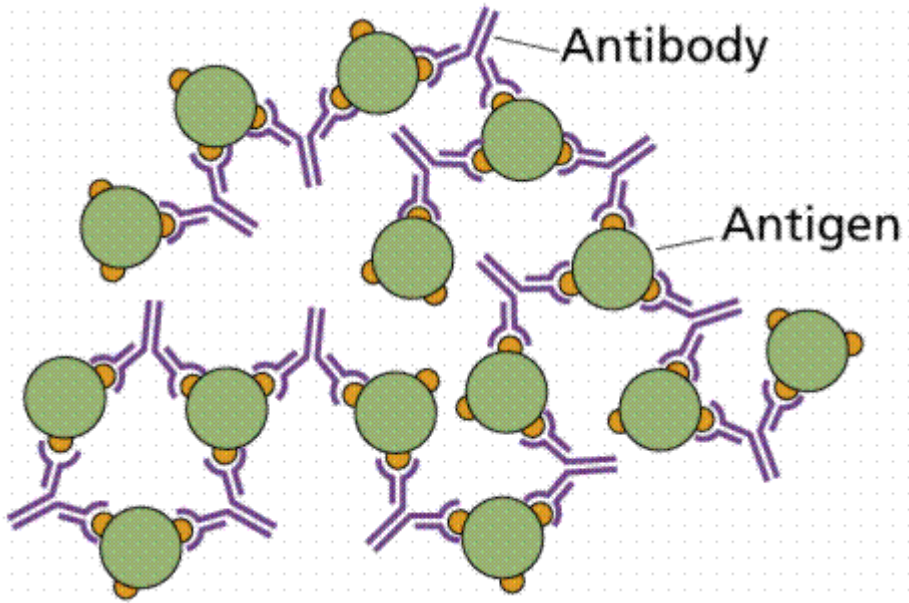
Exophthalmos (bulging eyes)

Diffuse goiter

Tip V hipersensivite (?)

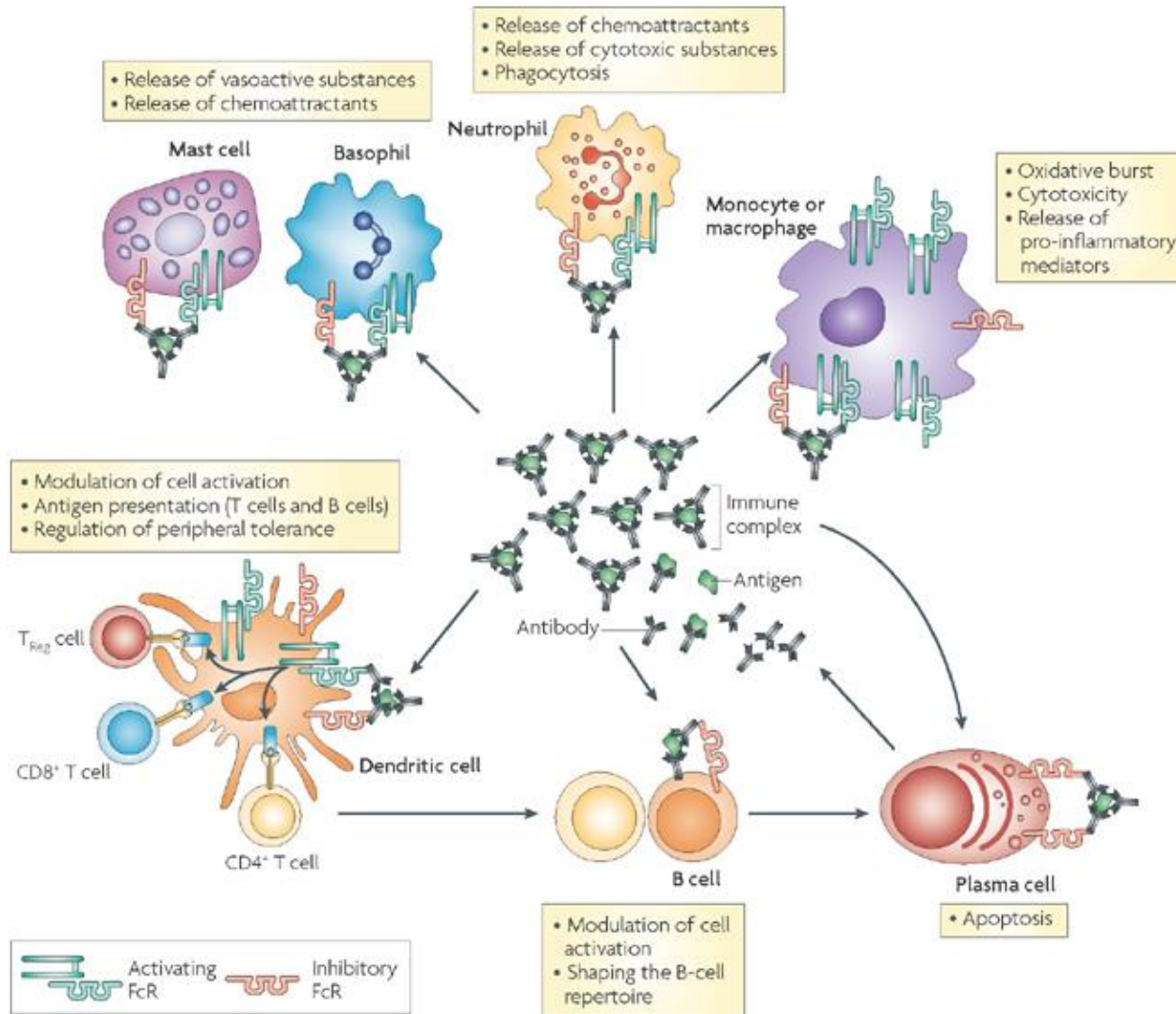
Tip III Hipersensivite

- Normalde immün yanıt sırasında immün kompleksler oluşur
- Düzenleyici rolleri var
- Fagositlerce temizlenir
- Oluşan miktar fazlaysa veya temizlenmeleri ile ilgili problem varsa dokularda çöker.
- Ag nin kaynağından çok çöktüğü doku önemli
- Kompleman aktivasyonu yapar
- İmmün kompleks hastalığı oluşur

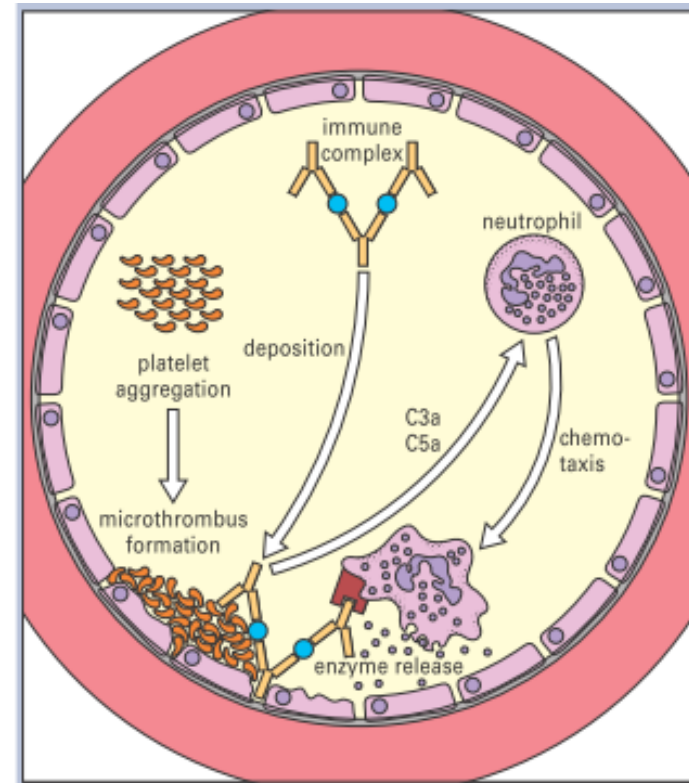
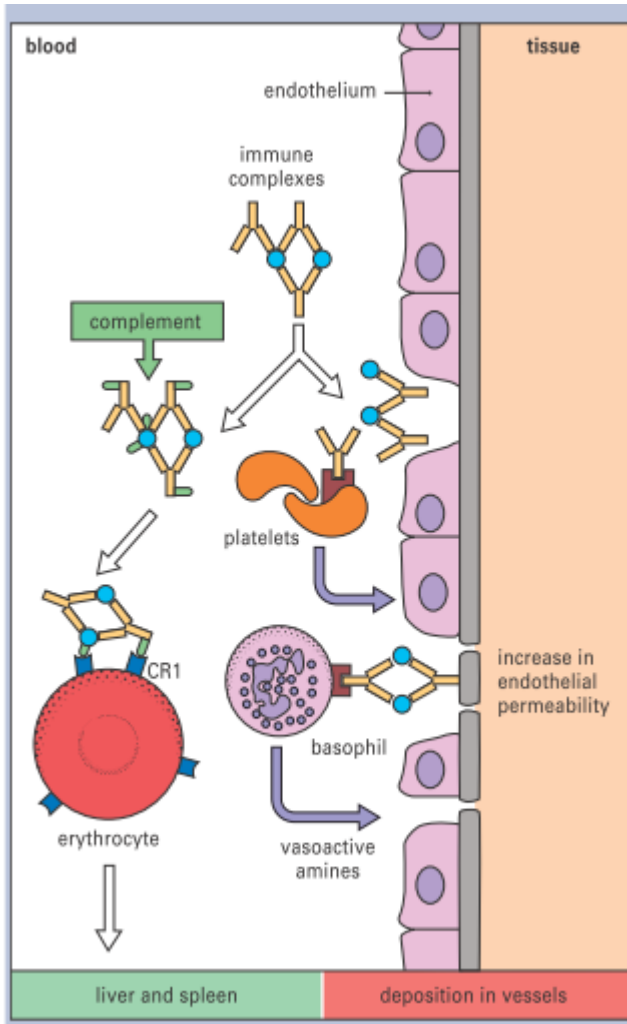
İmmün komplekslerin düzenleyici rolleri

Tip III Hipersensivite

- Persistan enfeksiyona bağlı
  - Lepra, malarya, dengue hemorajik ateşi, viral hepatit, stap. İnfektif endokardit
- Otoimmün hastalığa bağlı
  - SLE, RA, Polimiyozit
- Antijenik materyalin inhalasyonu ile oluşanlar
  - Çiftci akciğeri (actinomycete)
  - Güvercin bakıcılarında Ac (ekstrensik allerjik alveolit)

İmmün kompleks oluşumu:

Tip III Hipersensivite

Lokal reaksiyon (Arthus)

Sistemik reaksiyon (Serum Hastalığı)

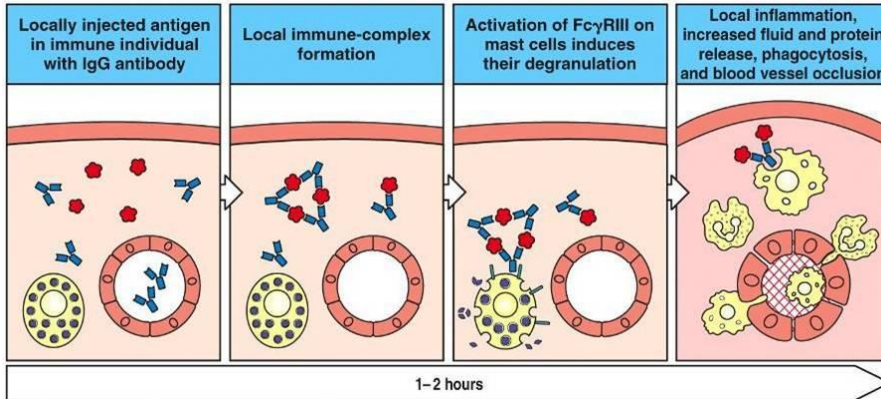
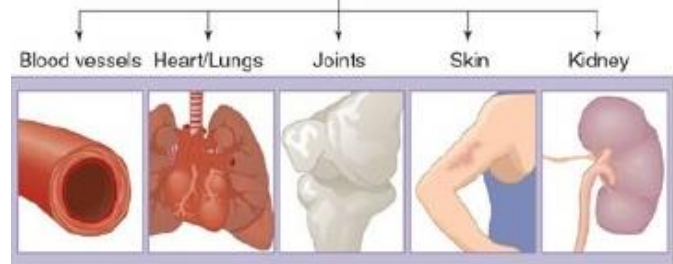
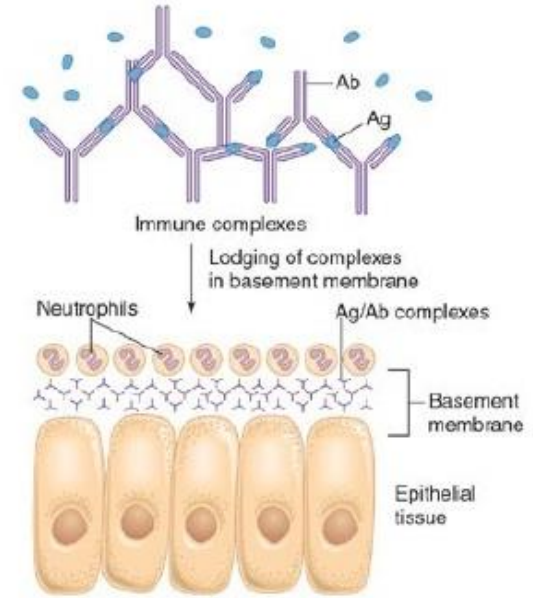

Figure 12-22 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

Major organs that can be targets of immune complex deposition

Tip IV Hipersensivite

- T hücrelerce oluşturulur

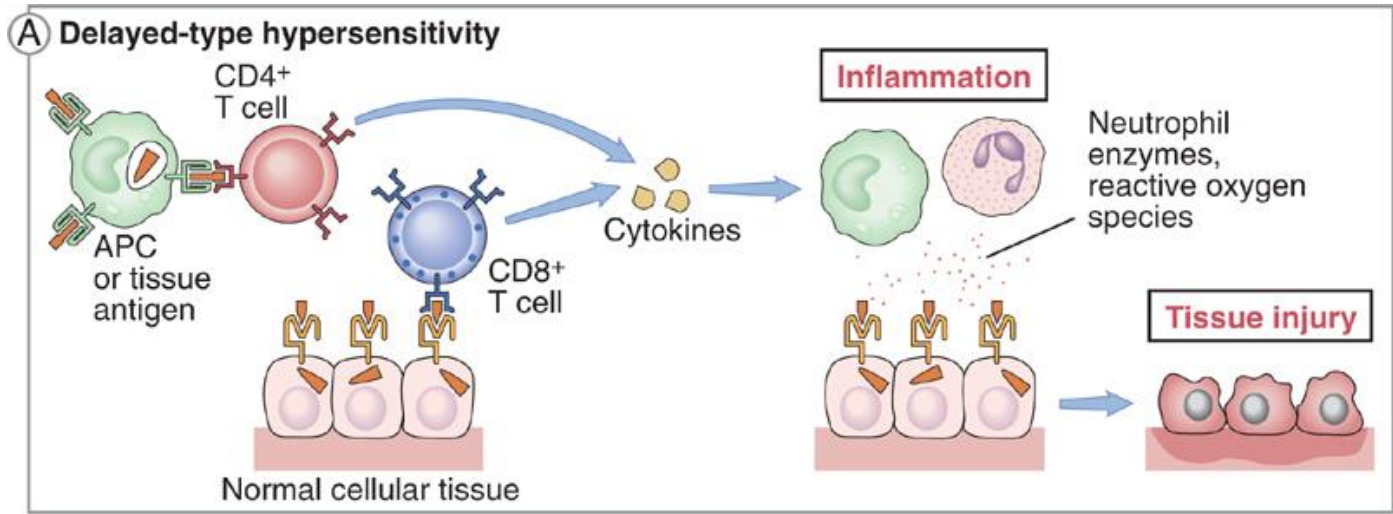
Altgrup	
Tip IVa	Th1 aracılı
Tip IVb	Th2 aracılı
Tip IVc	CD8+ T hücre aracılı
Tip IVd	Th17 aracılı

Tip IV Hipersensivite

Tip	Mekanizma	Örnek
Tip IVa	Th1; İFN-γ salgılayarak makrofaj ve monositleri aktive eder.	Tüberkülin reaksiyonları
Tip IVb	Th2; IL-4-5-13 sekrete ederek eozinofilik aktivasyon sağlar.	Eozinofilinin eşlik ettiği makulopapüler erüpsiyon (DRESS)
Tip IVc	Sitotoksik T hücrelerinin dokuya göçüne bağlı hücre ölümü gerçekleşir.	Makulopapüler ve büllöz erüpsiyonlar (SJS,TEN)
Tip IVd	T h17 ilişkili nötrofilik inflamatuvar yanıt	Akut jeneralize ekzantamatöz püstülozis (AGEP)

Tip IVa

Tip IVa

ENFEKSİYONLAR

- Tüberküloz
- Lepra
- Histoplazmosis
- Cryptococcosis
- Cocidiomycosis
- Blastomycosis

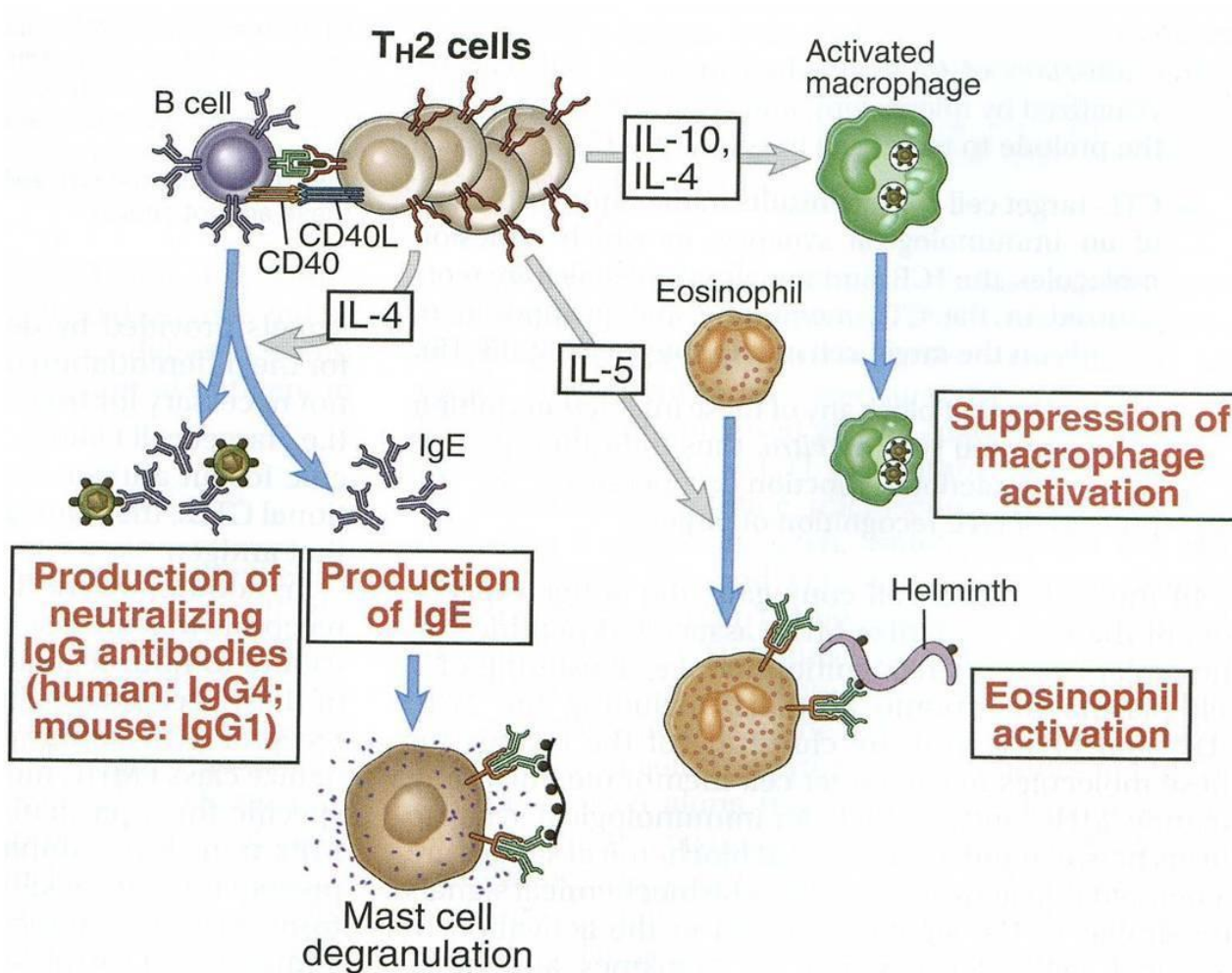
DİĞER HASTALIKLAR

- Sarkoidoz
- Crohn hastalığı
- Wegener granulomatozü
- Churg-Straus sendromu
- Kr Granulomatöz Hastalık
- Berilyosis

Tip IVb

- Th2 sitokinler majör rol oynar

Tip IVb

- Atopik dermatit
- Astım, geç yanıt fazı , inflamasyon
- Kedi-tırnağı hastalığı
- Aspergilloz
- Trichinellosis
- Ascaris, Visceral larva migrans v.b parazitler enf
- Sjögren
- Sarkoidoz

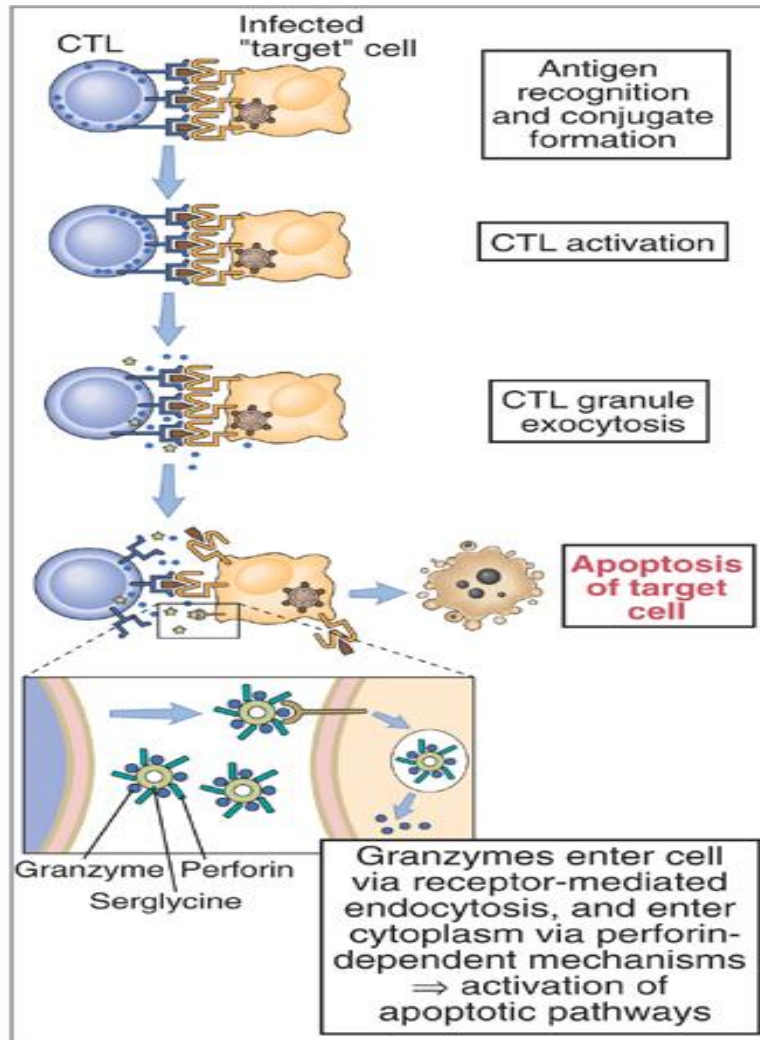
Dress Sendromu

(Drug reaction with eosinophilia and systemic reactions)

- İlaçtan 17-31 gün sonra
- Ateş (%95) , halsizlik ilk bulgu
- LAP (%50), farenjit
- Mukokütanöz döküntü
- Periorbital ödem
- İç organ tutulumu (% 50 olguda KC tutulumu)
- Tiroidit , artirit, kalp AC de infiltrasyon
- Lökositoz, eozinofili, atipik lenfositler
- Biyopsi: eozinofili
- TDV: İlacın kesilmesi, CS,IVIG
- Aynı ilacın tekrar kullanılması mortaliteye neden olabilir

Tip IVc

Keratinosit apoptozisine bağlı
Yaygın epidermal nekroz ve mukozal tutulum
Ağır , fatal olabilen nadir hastalıklar
"Eritema Multiforme Major "

- Steven Johnson
- Toksik Epidermal Nekrolizis

- **SJS**

- Vücut yüzeyinin <%10
- %50-80 ilaçla tetiklenme

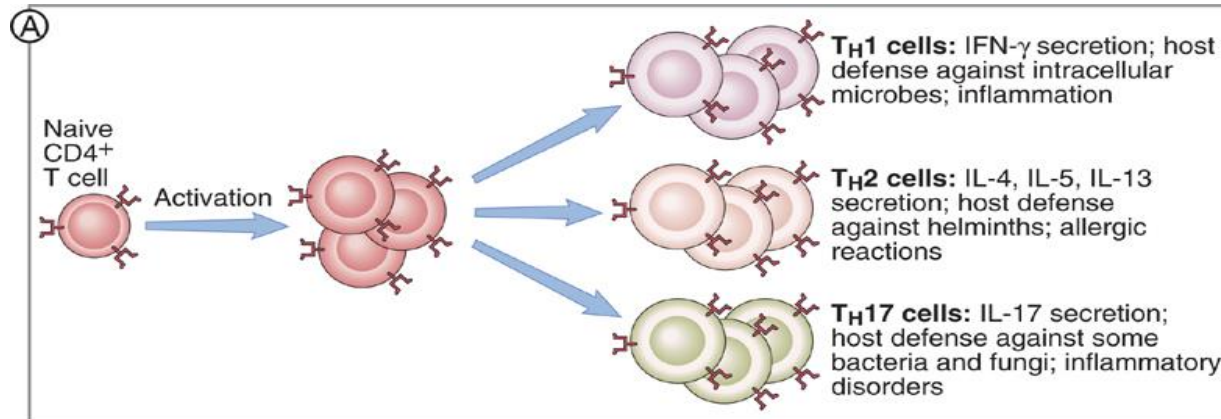
- **TEN**

- Vücut yüzeyinin >%30'u
- % 80 ilaçla tetiklenme

Klinik

- Grip benzeri semptomlar, ateş , halsizlik, myalji, öksürük, 1 gün -2 hf
- Döküntü; gövde ve yüzde, büller , epitelde ayrılma
- % 90 mukozal tutulum
- Tanı : biyopsi
- Tedavi: yanık benzeri CS?,IVIG ?

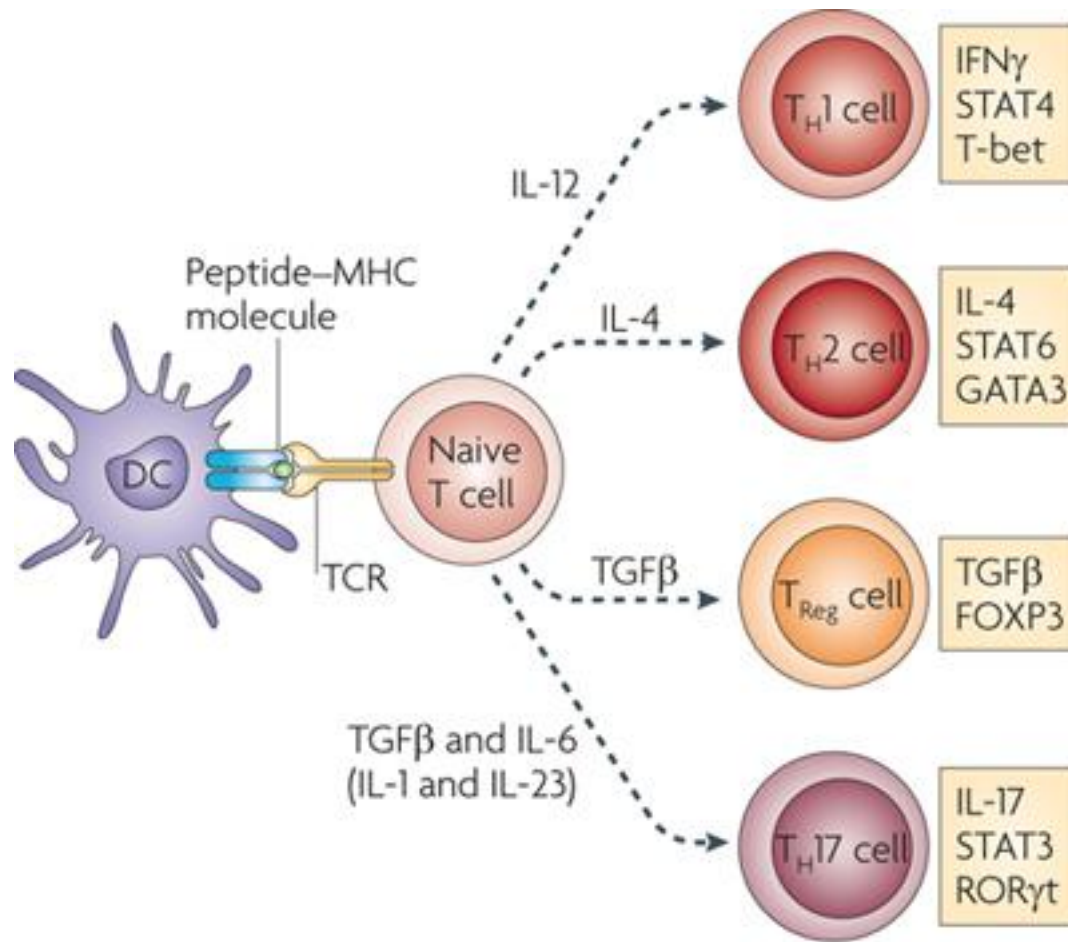
Tip IVd

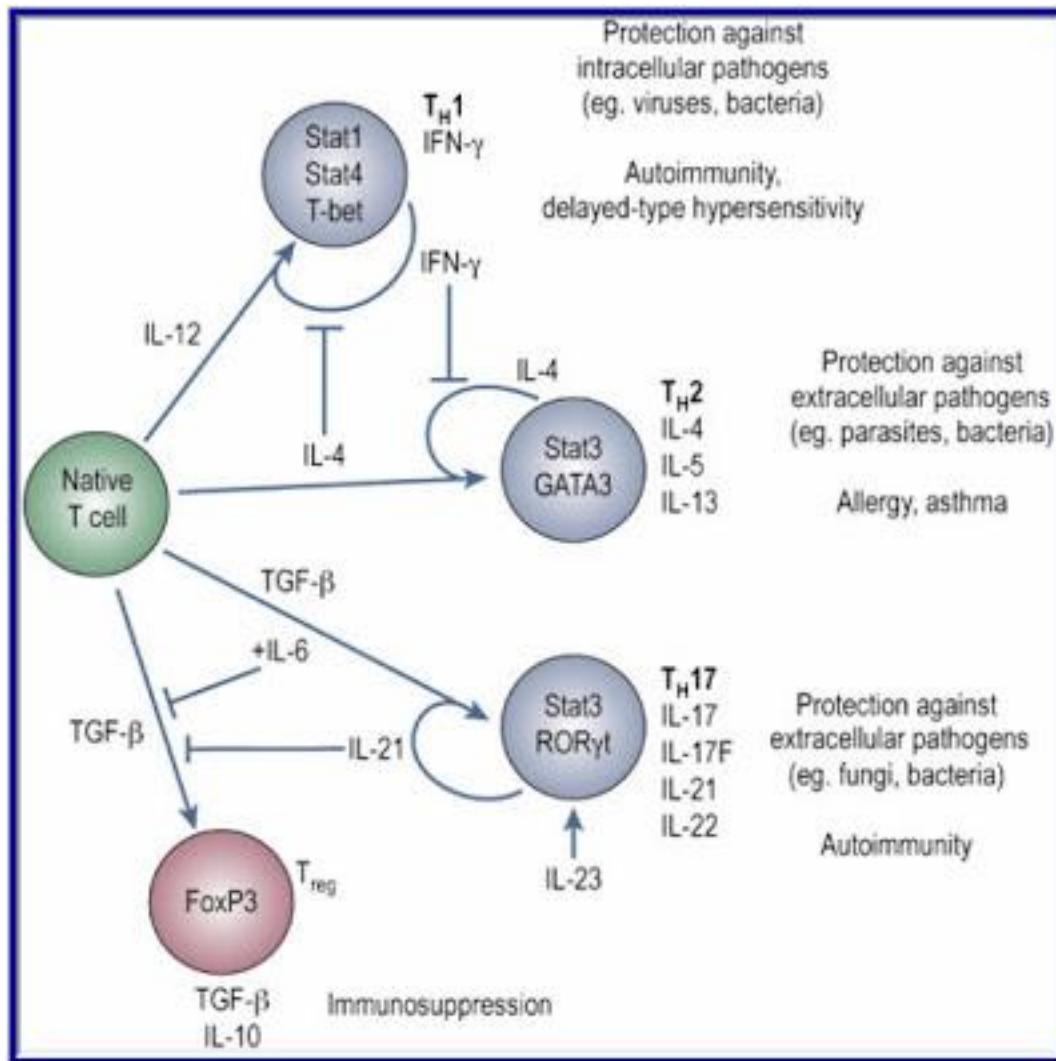
B

Property	TH1	TH2	TH17
Principal cytokines produced	IFN- γ	IL-4, IL-5, IL-13	IL-17, IL-22
Antibody isotypes stimulated	Complement and Fc receptor-binding IgG subclasses such as IgG2a (mouse)	IgE; IgG1 (mouse), IgG4 (humans)	?
Macrophage activation	Classical (microbial killing)	Alternative (tissue repair)	?
Dominant leukocytes recruited	Monocytes	Eosinophils	Neutrophils, monocytes

Abbas & Lichtman: Basic Immunology 3e, Updated Edition.
 Copyright © 2010 by Saunders, an imprint of Elsevier, Inc. All rights reserved.

Behçet's disease

Autoinflammation and autoimmunity

Neutrophil

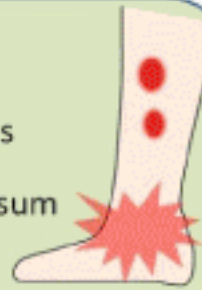
Systemic inflammation

Uveitis

Aphthous stomatitis

Erythema Nodosum

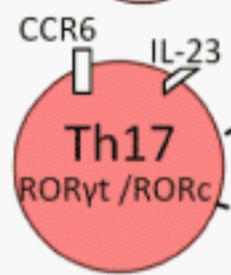

Nondestructive Arthritis

Micgration and activation of neutrophils ↑

γδ T cell

CCR6

IL-23 R

Th17

RORγt / RORc

IL-17

Osteoclastogenesis ↑

Osteoclast

Arthritogenic T cells

Autoimmune arthritis

Rheumatoid Arthritis

Destructive Arthritis

Th22

IL-22

Parakeratosis and Acanthosis ↑

Spondyloarthropathy

Mechanical stress

(Koebner phenomenon)

Psoriasis and Psoriatic Arthritis

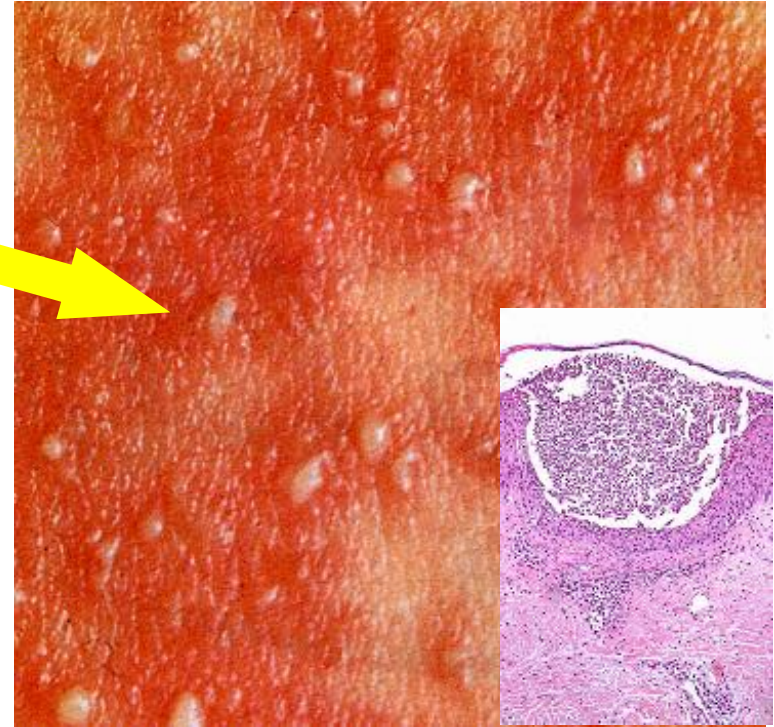
Akut Jeneralize Ekzantematöz Pustulozis (AGEP)

Klinik Bulgular

Jeneralize, steril pustuller
Ateş ($>38^{\circ}$ C)
Lökositoz

Etiyoloji

- Genellikle ilaçlar (~90%)
- Hızlı başlangıç (3-4gün)
- cıva (~10%)
- Akut enteroviral enfeksiyonlar

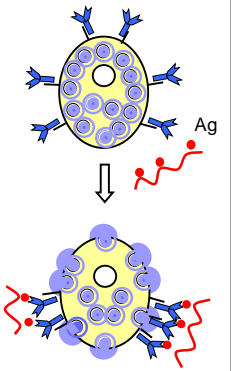
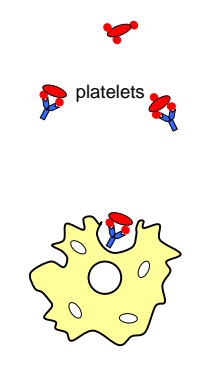
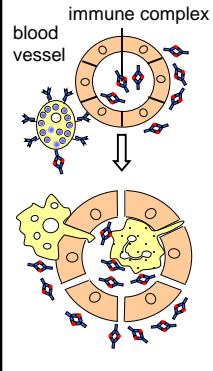
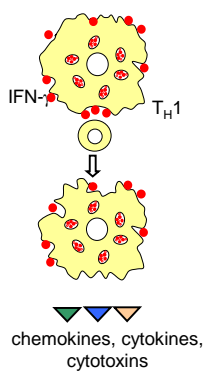
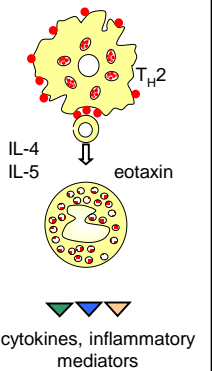
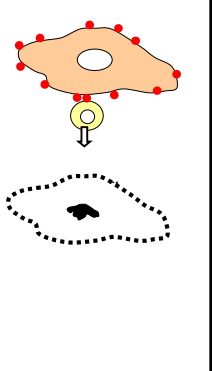
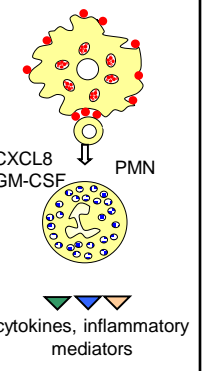

AGEP

- Patch test genellikle pozitif
- 48 st sonra T hücre infiltrasyonu
- 96 st sonra püstül oluşumu

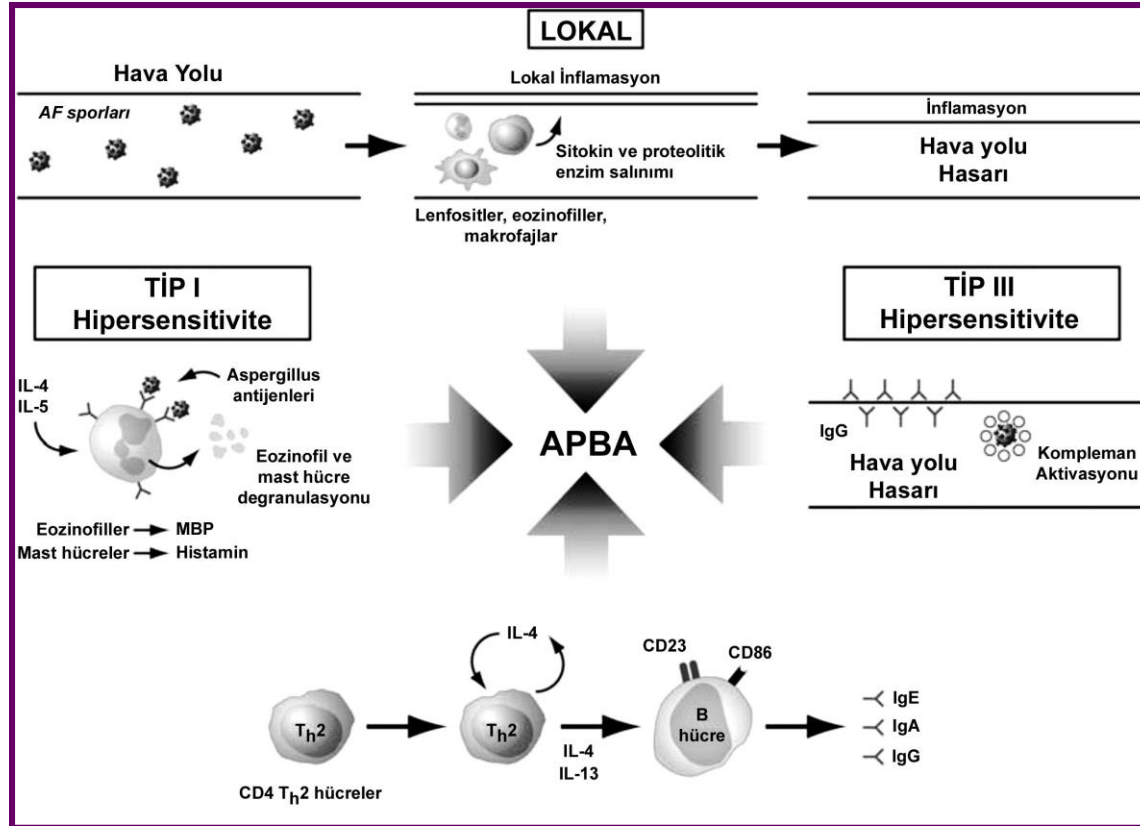

Hipersensivite reaksiyonları

	Type I	Type II	Type III	Type IV a	Type IV b	Type IV c	Type IV d
Immune reactant	IgE	IgG	IgG	IFN γ , TNF α (T _H 1 cells)	IL-5, IL-4/IL-13 (T _H 2 cells)	Perforin/ GranzymeB (CTL)	CXCL-8, GM-CSF, IL-17 (?) (T-cells)
Antigen	Soluble antigen	Cell- or matrix-associated antigen	Soluble antigen	Antigen presented by cells or direct T cell stimulation	Antigen presented by cells or direct T cell stimulation	Cell-associated antigen or direct T cell stimulation	Antigen presented by cells or direct T cell stimulation
Effector	Mast-cell activation	FcR ⁺ cells (phagocytes, NK cells)	FcR ⁺ cells Complement	Macrophage activation	Eosinophils	T cells	Neutrophils
							
Example of hypersensitivity reaction	Allergic rhinitis, asthma, systemic anaphylaxis	Some drug allergies (e.g., penicillin)	Serum sickness, Arthus reaction	Tuberculin reaction, contact dermatitis (with IVc)	Chronic asthma, chronic allergic rhinitis, maculopapular exanthema with eosinophilia	Contact dermatitis, maculopapular and bullous exanthema, Hepatitis, DRESS, TEN	AGEP, Behçet disease

Mikst Hipersensivite Yanıtı

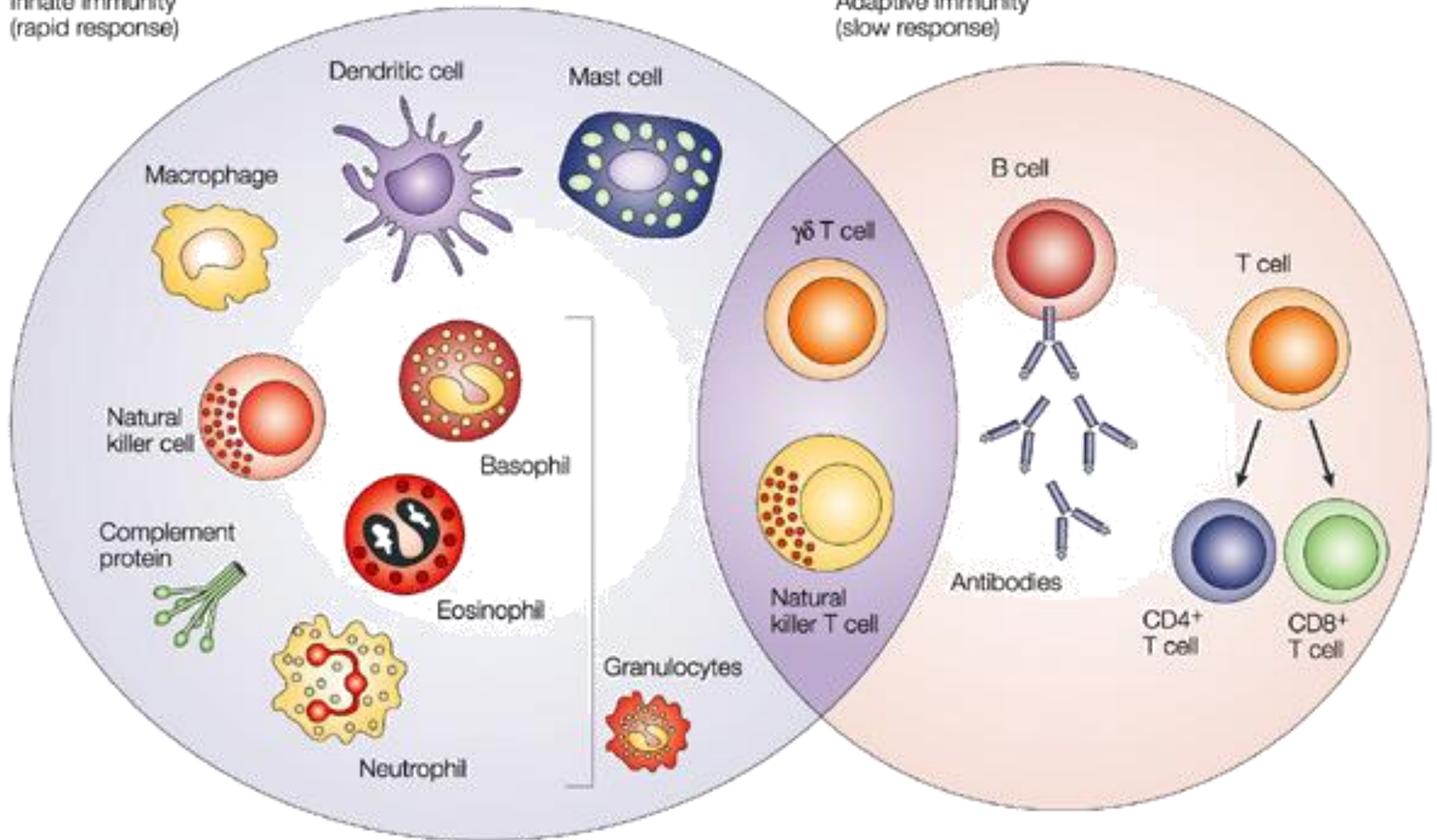
- İmmün hasarın birden fazla hipersensivite reaksiyonu ile oluştuğu durumlar
  - Allerjik Bronkopulmoner Aspergilloz
  - Ekstresek allerjik alveolit

İmmün Yanıt

Innate immunity
(rapid response)

Adaptive immunity
(slow response)

Dođal immÜN yanıtta bozukluklara bağlı gelişen hipersensivite reaksiyonları

- Dođal immÜN yanıtta doku hasarına neden olabiliyor
- Genetik olarak belirlenmiş bozukluklar; otoinflamatuvar hastalıklar "inflamazomopatiler"
- Akkiz gelişen doğal immÜN yanıt defektleri "SIRS"

MEDICOWESOME 2013

Anaphylaxis

Cytotoxic

immune complex

Delayed type